

Maturitní zkouška z pedagogiky

1. Vědní obor pedagogika. Historický vývoj pedagogiky jako vědy. Předmět pedagogiky, základní pedagogické pojmy. Přístupy k systému pedagogických disciplín. Vztah pedagogiky k ostatním vědám. Vztah pedagogické teorie a praxe. Aktuální problémy a otázky pedagogiky.
2. Faktory formování lidského jedince – biologické faktory, prostředí, výchova. Pedagogická teleologie – cíle výchovy v různých pedagogických koncepcích. Funkce výchovných cílů, jejich třídění a struktura.
3. Osobnost učitele a vychovatele. Požadavky kladené na osobnost učitele a vychovatele, společenská úloha učitele a vychovatele, aktuální problémy pedagogické profese. Kázeň a autorita ve výchově. Možnosti reflexe a sebereflexe a problematika syndromu vyhoření u pedagogických pracovníků.
4. Osobnost vychovávaného jedince a její individualita. Vychovatelnost a vzdělavatelnost člověka. Interakce vychovatele a vychovávaného. Výchovná práce s jedinci se specifickými potřebami, problematika integrace.
5. Pedagogická komunikace (verbální, neverbální, činem). Paralingvistické projevy a komunikace ve výchově. Bariéry v pedagogické komunikaci. Asertivita.
6. Prostředí školy a dalších výchovných institucí. Klima školy. Inspirace alternativními pedagogickými systémy pro zefektivnění výchovného procesu.
7. Charakteristika základních trendů proměn výchovy v historickém kontextu dobových paradigmat (pojetí člověka a výchovy, cíle výchovy). Odrazy dobových konceptů výchovy v současné době.
8. Vybrané právní předpisy pro práci vychovatele jako pedagogického pracovníka ve školských zařízeních. Školská zařízení pro zájmové vzdělávání, jejich činnost a organizace. Předpoklady pro výkon činnosti vychovatele. Pracovně-právní problematika, BOZP, rozsah přímé a nepřímé pedagogické činnosti vychovatele.
9. Obecná didaktika. Organizační formy výuky a metody (jejich klasifikace). Výhody a nevýhody jednotlivých forem a metod. Materiálně-didaktické pomůcky.
10. Analýza výchovného procesu – etapy výchovného procesu, výchovné zásady, efektivita výchovného procesu, metody výchovy a role motivace ve výchově, výchova v postmoderní společnosti.
11. Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami. Základní termíny, dělení speciální pedagogiky. Historický vývoj přístupů k jedincům s postižením. Možnosti výchovy a vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Základní legislativní rámec.

12. Vymezení pojmů integrace a inkluze. Základy speciálně pedagogické diagnostiky. Praktické aspekty integrace a inkluze jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami.
13. Vzdělávací soustava v ČR. Systém škol a školských zařízení, legislativní úprava, zaměření a funkce jednotlivých typů zařízení, poradenské služby poskytované ve školách a školských zařízeních, charakteristika nabízených služeb, klientela, specifika práce jednotlivých odborníků ve školách a školských poradenských zařízeních včetně etických aspektů jejich poradenské práce.
14. Teorie výchovy. Teorie výchovy před J. A. Komenským, výchova a vzdělávání v díle J. A. Komenského, klíčové osobnosti novověkých teorií výchovy (J. Locke, J. J. Rousseau, J. F. Herbart). Teoretické přístupy k výchově s dopadem na sociální pedagogiku – (J. H. Pestalozzi, J. Bosco), pragmatická pedagogika. Teorie výchovy ve vztahu k sociální pedagogice. Současné proměny výchovy a vzdělávání.
15. Volný čas jako prostor a prostředek rozvoje osobnosti jedince. Vymezení volného času, funkce volného času, činitele determinující způsob trávení volného času. Volný čas dětí a mládeže jako sociální a pedagogický fenomén současnosti.
16. Rizikové formy chování u dětí školního věku. Agrese a šikana mezi dětmi. Znaky pro rozpoznání šikany, zásady řešení šikany, možnosti předcházení ve školním prostředí. Záškoláctví jako specifický jev školního prostředí. Závislostní chování jako riziko socializace dětí a mládeže.
17. Prevence rizikového chování. Koncept a charakteristika primární, sekundární a terciární prevence. Prevence ve škole a školských zařízeních, funkce školního metodika prevence. Minimální preventivní program. Odborná podpora a poradenství. Pedagogickopsychologický poradenský systém.
18. Celoživotní vzdělávání, jeho charakteristika a etapy, cesty získávání kompetencí.
19. Parsifal: na základě úryvku z díla Parsifal žák:
 - a. zodpoví, jak Parsifala determinovali v jeho postojích a chování jeho rodiče (otec, matka)
 - b. charakterizuje Parsifalovo chování v období dětství
 - c. odůvodní důležitost Parsifalova odchodu od matky
 - d. navrhne prostředky, jak ulehčit osamostatňování dětí od rodičů
 - e. na příkladu Parsifala formuluje lidské potřeby v jednotlivých obdobích života a „životní úkoly
 - f. popíše, jaký smysl pro Parsifala mělo jeho selhání při prvním setkání s Grálem, vysvětlí, co všechno mu pomohlo toto selhání překonat a dospět do cíle
 - g. charakterizuje osobnost a cestu Gawaina, Trevrizenta, Orgelúzy a dalších význačných postav příběhu
 - h. vyjmenuje odlišnosti vůči Parsifalovi, je si vědom, že každá z cest má svou výjimečnou kvalitu
20. Faust: na základě úryvku z díla Faust žák:
 - a. charakterizuje postavu Fausta, vyjmenuje jeho silné a slabé stránky, je si vědom, kam až mohou tyto jeho vlastnosti vést
 - b. dokáže v textu najít a charakterizovat výrazné psychické stavy a procesy
 - c. na příkladu Fausta charakterizuje procesy a vlivy, které utvářejí osobnost člověka
 - d. určí, ve kterých momentech byl Faust sveden z cesty, navrhne možnosti řešení těchto situací

- e. aplikuje obrazný termín“ faustovská smlouva” na společenské, politické, etické ad. jevy v historii i v současnosti, chápe sociálně-psychologické pozadí takových „smluv“
- f. rozezná a na příkladech postav z románu (Markétka, Wagner, Faust, Mefisto) popíše jednotlivé typy osobnostní typologie. Doloží ukázkami z textu
- g. popíše, jakým způsobem osobnost Fausta a Markétky formovala tehdejší společnost a tehdejší veřejné mínění, rozliší, které aspekty jsou aktuální ještě dnes, uvede příklady vlivů, které jsou nejdůležitější dnes
- h. popíše, jaké hlavní makrosociální jevy formují dnešního člověka